

Асоціація «Новий Акрополь»
Філософський факультет КНУ імені Тараса Шевченка
Національний університет театру, кіно і телебачення ім. І. К. Карпенка-Карого
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих АПН України

ТРАДИЦІЯ І КУЛЬТУРА
Вічні цінності в сучасній культурі

МАТЕРІАЛИ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
6 — 7 червня 2008 р.

Частина 2

Київ 2008

ЗМІСТ

Морально-ціннісні орієнтири в сучасній культурі	1
<i>М. В. Бейлин.</i> Ценностные изменения инженерного мышления.....	1
<i>І. Б. Василик.</i> Національний прапор як державна цінність	2
<i>І. Ю. Вільчинська.</i> Міжнародний тероризм та проблеми традиційного і техногенного типів цивілізаційного розвитку	3
<i>О. В. Горбенко.</i> Питання становлення цінностей особистості спортсмена в системі розвитку східних бойових мистецтв в епоху глобалізації суспільства	6
<i>Ю. Д. Доброносова.</i> Трансформації смислу житла та його ціннісний смисл у контексті подолання екологічної кризи	7
<i>М. О. Зайцев.</i> Традиція як проблема соціокультурного поступу людства.....	9
<i>І. Зубаєвіна.</i> Екранна культура: хронотопічне кредо покоління NEXT	10
<i>С. О. Іванова.</i> Аспект творчості в культурі в сучасному суспільстві	11
<i>А. Ильина.</i> Интертекстуальность и риторичность традиции	12
<i>Т. Ю. Крива.</i> Ідея соборності в контексті сучасного державотворення	14
<i>В. Л. Ленская.</i> «Сімейні цінності жінки та поведінка хіпі: прикордоння природженого та надбаного»	15
<i>А. В. Мацука.</i> Правовое государство и интернет	16
<i>С. О. Разумовський.</i> Напрямки господарської діяльності в епоху глобалізації (соціально-філософський аспект).....	18
<i>О. В. Титар.</i> Традиції у глобалізованому світі	20
<i>М. А. Фоломеев.</i> Традиция в ценностном контексте как фактор политического процесса Украины	22
<i>Д. Шевчук.</i> «Ландшафт» постсучасності в Україні: виклики для культури	25
Традиції виховання й моральнісного формування	27
<i>В. І. Андросова.</i> Хасидський рух Хабад у пошуках діалогу заради становлення громадянського суспільства	27
<i>К. В. Джеджера.</i> Комунікативний компонент у структурі професійної підготовки майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей.....	29
<i>Н. А. Жукова.</i> Тема ініціації в сучасній культурі.....	31
<i>В. Ю. Калюжная.</i> Специфика системы образования Запада и Востока.....	33
<i>О. Киданюк.</i> Проблема культуры мови: збереження національної самоідентифікації.....	34
<i>С. Коновець.</i> Основи творчого саморозвитку учителя образотворчого мистецтва	36
<i>В. М. Корабльова.</i> Покоління як амбівалентний чинник інноваційно-традиційного поступу культури	38

поліконфесійності зі зближення культур різних конфесій починається політичний, громадянський діалог між членами церков. Досвід багатьох країн світу свідчить, що розмаїтість релігій і культур у суспільстві є ознакою здоров'я нації [1, 214].

Література

1. Бодак В. Міжконфесійний діалог церков як діалог культур // Актуальні питання соціально значущої діяльності церков і релігійних організацій в Україні: Зб. матеріалів за загал. ред. В. Бондаренка, А. Колодного, М. Новиченка, В. Любчика — К., 2004. — С. 213-214.
2. Будз В. П. Релігія як чинник формування духовності та громадянського суспільства // Духовна і соціально значуща діяльність церков и релігійних організацій у світі і в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. — Донецьк, 2004. — С. 10.
3. Долбин А. В. Межрелигиозный иудео-христианский диалог // Духовна і соціально значуща діяльність церков и релігійних організацій у світі і в Україні: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. — Донецьк, 2004. — С. 45.
4. Єленський В. Релігійно-політичні зміни в процесі посткомуністичних трансформацій // Українське релігієзнавство. — К., 1999. — №12. — С. 4-51
5. Козловський І. Наша місія — об'єднувати, а не роз'єднувати // Україна козацька. 2003 — 2006 роки: Зб. статей. Упоряд. С. Ф. Чорна. — Донецьк: ІПШ, «Наука і освіта», 2007. — С. 87-88.
6. Козловський І. У пошуках порозуміння // Україна козацька. 2003 — 2006 роки: Зб. статей. Упоряд. С. Ф. Чорна. — Донецьк: ІПШ, «Наука і освіта», 2007. — С. 211-213.
7. Ригнер Г. М. Иудео-христианский диалог: итоги прошлого, опыт настоящего, надежда на будущее. Юбилейный сборник. / пер. с англ., нем. — М.: Витапресс Графика, 2001. — С. 182.
8. Ниссан Мендель. Философия ХаБаДа — Рабби Шнеур Залман из Ляды. — Вильнюс, 1990.

КОМУНІКАТИВНИЙ КОМПОНЕНТ У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ МИСТЕЦЬКИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ

К. В. Джеджеря, Рівненський державний гуманітарний університет

Мистецька освіта, що за своєю сутністю є поєднанням загального й специфічного, покликана виконувати всезагальну функцію формування світогляду на основі засвоєння системи гуманітарних знань, умінь і навичок, розвитку пізнавальних можливостей особистості, осягнення певного жанру мистецтва та оволодіння художньою діяльністю. Органічно поєднуючи у собі традиційну освітню діяльність із виконавською та творчою, мистецька освіта має забезпечити прилучення кожної особистості до цінностей світової культури через поглиблення мистецтвознавчої, культурологічної, морально-етичної, естетичної та комунікативної компетентності майбутніх фахівців. Важливість останнього завдання зростає у сучасних умовах інтенсифікації та глобалізації комунікативних процесів у всьому світі.

На необхідність комунікативної підготовки фахівців у сфері мистецтва вказували О. Рудницька, В. Семенов, Л. Столович. Так, визначаючи сутність мистецької освіти, О. Рудницька формулює її як процес вдосконалення кваліфікованого

спілкування особистості з мистецтвом, з оточенням і самим собою, що якнайкраще уможливило повноцінний розвиток особистості. Водночас відома дослідниця зауважує, що «... формування комунікативності потребує кропіткої роботи, бо мистецтву душевного контакту не можна навчитися за підручником чи звести його до суми правил. Його найважливіша передумова — чуйність і відвертість, готовність зрозуміти дещо нове й незвичне» [2, 38].

Варто згадати цілком слушні твердження Л. Столовича, в яких, з одного боку, підкреслюється значущість комунікативної культури митця, зокрема, у контексті його готовності до діалогу зі світом, з художнім твором, з реципієнтами художніх творів та із самим собою, а з іншого — йдеться про те, що таке спілкування за певних умов може стати вагомим засобом вдосконалення комунікативної культури особистості [5].

Адже відомо, що мистецтво має здатність спонукати людину як до високих учинків, так і до потворних, антисоціальних дій. Так, естетизація гуманістичних відносин у мистецьких творах сприяє піднесенню реальних людських стосунків до високого духовного рівня, так само як певна «естетизація» неповаги до людини, насилля, брутальності призводить до впровадження цих проявів у дій, вчинки й думки.

На такій ролі мистецтва особливо наголошував А. Моруа, який писав: «Хочемо ми того чи ні — життя наслідує мистецтво... Країна, де допускається, а тим більше пропагується насилля, приречена» [1, 282].

Варто погодитися і з Ч. Сноу, котрий зазначає, що існує відчутний зв'язок між деякими художніми творами і найжахливішими антисупільними проявами поведінки людей та людських спільнот [4].

Означена теза переконливо обґрунтовується В. Семеновим, який наголошує на тому, що сьогодні «мистецтво стало одним із найважливіших елементів інформаційно-образного, морально-психологічного і матеріального-речового середовища нашої життєдіяльності не тільки у дозвіллі, побуті, але й на роботі, у громадсько-політичному житті (телебачення і радіо, книги і журнали, кіно і театр, концерти і виставки, архітектура і декоративно-оформлювальне мистецтво, дизайн і функціональна музика на виробництві)... Зростаюче значення мистецтва... породжує значні проблеми, пов'язані з ідейно-моральним змістом мистецтва, з можливостями його не тільки позитивного, але й негативного впливу на мільйони людей» [3, 164].

Аргументуючи роль мистецтва у сучасному житті, автор наводить переконливі приклади неочікуваного впливу рок-музики на зміну естетичних уподобань, психології, навіть організації життя й поведінки людей, зокрема, посилення їх агресивності, запозичення численних злочинних ідей у детективних фільмах, телесюжетах і романах.

Відтак, очевидно, що професійна підготовка фахівців для мистецької сфери в жодному разі не повинна обмежуватись завданнями формування виконавської майстерності. Оскільки митець несе відповідальність за той зміст, що вкладає у свій твір, він має бути носієм високої культури, що передбачає глибоку повагу до людини та розвинену здатність до спілкування з нею.

Рівночасно, можливості мистецтва до естетизації морального й аморального, духовного й бездуховного накладають етичну відповідальність за наслідки на його творців. Ця відповідальність набуває особливого значення завдяки

присутності у майбутній мистецькій професії педагогічного аспекту, який передбачає можливість подальшої педагогічної діяльності у мистецьких колективах і закладах освіти. Це робить актуальним формування гуманістичної спрямованості майбутнього фахівця як педагога. Тому важливе місце у системі професійної підготовки майбутніх фахівців належить морально-етичному і педагогічному аспектам, базою яких є знання етики, усвідомлення та прийняття гуманістичних моральних норм, принципів і цінностей, вироблення морального ставлення до світу і людей, зорієнтованого на Добро, навички та уміння будувати свою поведінку й спілкування з оточуючими відповідно до моралі.

Зазначена вище комунікативна спрямованість професійної діяльності у сфері мистецтва об'єктивно зумовлює необхідність віднесення проблеми ефективного формування культури спілкування майбутніх фахівців мистецьких спеціальностей до числа пріоритетних завдань професійної підготовки, оскільки від ефективності спілкування будуть безпосередньо залежати результати діяльності митця, розвиток його професійної майстерності та професійне зростання.

Література

1. Моруа А. Шестьдесят лет моей литературной жизни. — М.: Прогресс, 1977. — 296 с.
2. Основи викладання мистецьких дисциплін: Навч. посіб. / За заг. ред. О. П. Рудницької. — К.: АТЗТ «Експрес-об'ява», 1999. — 183 с.
3. Семенов В. Е. Социальная психология искусства: Актуальные проблемы. — М.: Прогресс, 1973. — 142 с.
4. Сноу Ч. Две культуры / Сокр. пер. с англ. / Ч. Сноу. — М. Прогресс, 1992. — 142 с.
5. Столович Л. Н. Жизнь-творчество-человек / Л. Н. Столович. — М.: Политиздат, 1985. — 415 с.

ТЕМА ІНІЦІАЦІЇ В СУЧАСНІЙ КУЛЬТУРІ

Н. А. Жукова, Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ

Проблема ініціації вивчалася багатьма дослідниками. За словами М. Еліаде, дослідника міфології та звичаїв традиційних суспільств, ініціація включає в себе осягнення Священного, Смерті та Сексуальності. В. Пропп виокремив в усьому розмаїтті казок два сюжетних цикли — цикл ініціації та цикл смерті, наполягаючи на тому, що обидва цикли зливаються в один, оскільки присвячення (ініціація) завжди включає в себе або вмирання та оживлення героя, або подорож в країну мертвих чи інше царство, тобто мотив ініціації, так би мовити, покриває мотив смерті. На думку В. Проппа, відвідування країни мертвих в «ініціатичній» подорожі має своєю метою набування знання та мудрості. За К. Г. Юнгом, ініціація тісно пов'язана зі зціленням. Ініціації сприяють соціально-психологічному зростанню в потенційно кризові періоди змін та переходу від юності до зрілості, на життєво важливих стадіях формування в душі образу свого «Я», самоідентифікації. Такі практики включають період самотності та ізоляції серед дикої природи, що дозволяє зануритися в більш глибокі рівні сутності і пройти через свої страхи, хвилювання, придушені емоції, оцінити власні переконання, подумати над питаннями «Хто я?».